

Posudek diplomové práce PhDr. Bc. Jiřiny Dolanské, Ph.D.

Diakonická práce

**Stručný nástin historie diakonie,
České Diakonie a Diakonie Českobratrské církve evangelické**

Jako základ pro své téma vybrala autorka (na doporučení vedoucího práce) článek Zdeňka Bárty „Co bylo před námi: Kapitoly z diakonické historie“, který vydala Diakonie ČCE ve sborníku *Pomoc má mnoho tváří* (2014). Cílem práce bylo tento článek „rozšířit a podpořit prameny a zaměřit se na Diakonii ČCE v prvních letech po revoluci 1989 až do vzniku Řádu diakonické práce včetně jeho prvních novelizací“. Práce je členěna do čtyř velkých kapitol.

První kapitola stručně pojednává o diakonické historii od novozákonních dob po současnost, přičemž nejprve terminologicky vymezuje řecké výrazy užívané pro diakonii v Novém zákoně. Za zmínku by snad stál také novodobý výzkum těchto termínů, který poněkud posouvá obvyklé a zažitě překlady („nizká služba při stolech“). K tomu výzkumu odkazuje například článek Pavla Filipiho „Diakonie není jen nízkou službou při stolech“ v téže publikaci *Pomoc má mnoho tváří* na str. 29n. Kapitola pokračuje solidním přehledem diakonické historie s důrazem na některá období v ose Bártova článku. Je škoda, že v rámci podkapitoly o období reformace není věnován alespoň malý prostor např. sociálnímu učení Jednoty bratrské. Stejně tak zeje propast mezi reformací a vznikem Kaiserswerthských škol v Německu. Je pravda, že zdrojový článek o těchto obdobích nepojednává, v diplomové práci by se však slušelo alespoň ve stručnosti zasadit i tyto epochy do kontextu celé historické kapitoly. Diplomantka se o to může v rámci obhajoby pokusit.

Ve druhé kapitole jsou popsány samotné kořeny diakonické práce v českých zemích. Autorka práce se věnuje pečlivě životopisům klíčových osobností s počátky diakonie spojenými, některá fakta se přesto nedozvíme: například kdy zemřela Eleonora Kašparová (str. 29) nebo jakého druhu byly „nepříjemnosti, zklamání a nevděk“, které jí práce v sirotčinci také přinesla (tamtéž).

Třetí kapitola přibližuje dějiny a osud přímé předchůdkyně dnešní Diakonie ČCE - České Diakonie. Tato kapitola je dle mého názoru nejzdařilejší částí práce a s využitím četných citací dostupných pramenů (především jednotlivých vydání *Zpráv České Diakonie*) velmi dobře reflektuje období vzniku, rozvoje, stabilizace po obou válkách i pozdějšího nuceného ukončení činnosti tohoto významného spolku. Za důležitý výzkum by snad stál ještě vztah (byl-li jaký) České Diakonie a německé diakonie působící v Československu, od níž po 2. světové válce Česká Diakonie převzala některé provozy. Drobnou nepřesností je církevní příslušnost Václava Betky, jednoho z členů přípravného výboru České Diakonie (str. 34) – šlo o kazatele Evangelické církve bratrské, dnešní Jednoty bratrské (Církev bratrská tehdy měla název Církev svobodná reformovaná a měla rovněž svého zástupce v přípravném výboru, jak je v práci uvedeno). Autorka by rovněž zajímalo, proč bylo více diakonek ve službách německé Diakonie a zda výzva, aby sloužily pod praporem České Diakonie, byla úspěšná (str. 42). I toto doplnění může být součástí ústní obhajoby práce.

Poslední kapitola pak hovoří o obnovení diakonické práce po roce 1989 a vzniku a prvních etapách života Diakonie Českobratrské církve evangelické. Jedná se především o vývoj organizačního zakotvení ve vztahu ke zřizovateli, mateřské Českobratrské církvi evangelické. S rostoucí velikostí i významem Diakonie ČCE to byl vývoj poměrně turbulentní, jak i text práce naznačuje. Důležitým momentem je jistě vznik Řádu diakonické práce a jeho další

vývoj. Není jasné, proč diplomantka zvolila rozsah pouze „do vzniku ŘDP“ a „jeho prvních novelizací“. Nedlouhá kapitola moderních dějin Diakonie by dle názoru oponenta zasloužila alespoň stručné rozpracování až do dnešních dnů, resp. dnů odevzdání práce. Tato poslední kapitola působí poněkud nevyrovnaně: někde jde autorka do až zbytečných detailů (4.2.3 na str. 72), jiné, poměrně zásadní milníky porevolučního diakonického vývoje naopak vynechává (chybí tak např. zmínka o zásadních změnách ŘDP na základě usnesení 4. zasedání 31. synodu v roce 2006, kdy došlo k důležitým organizačním změnám v řízení Diakonie – někdejší představenstva se transformovala do dozorčích rad, nově vznikly správní rady jako orgány řízení Diakonie). Stejně tak není v práci reflektováno ani zmíněno rozhodnutí o změnách ŘDP na 2. zasedání 34. synodu v roce 2016, kdy se z původně uvažovaného hierarchického způsobu řízení (o němž je v práci řeč na str. 83) stává zcela odlišný model tzv. participační (viz usnesení č. 64, 2. zasedání 34. synodu, 2016). Dále: je otázkou, zda povolání faráře Diakonie zkraje devadesátých let mělo skutečně „mimořádný význam“ (str. 66) – i když se v této oblasti mnoho práce již vykonalo (především pak po zřízení institucionalizovaného místa kaplana v posledních letech), je třeba s pokorou říci, že i v roce 2018 je kaplanská služba v Diakonii spíše v začátcích. A ještě: autor posudku není právník, ale přesto (nebo právě proto) nerozumí opatření, které vede k neuvedení některých osobních údajů v textu práce (nejen pro to, že jsou tyto údaje veřejně dostupné, snadno zjištělné a dokonce se vyskytují na jiném místě v práci).

Práci by dle názoru oponenta prospělo, kdyby byla v jednotlivých kapitolách lépe strukturována – počátku kapitol by slušel metodický úvod, schází rovněž facit za jednotlivými kapitolami, alespoň stručné shrnutí a zhodnocení uvedených informací. Značnou část práce tvoří pouze popis událostí, který je sice pečlivě zpracovaný, ale postrádá další reflexi. Také bohatý aparát sice správně cituje autora pramenu, ale vlastní stanovisko či vyjádření namnoze schází.

Po formální stránce je práce na vysoké úrovni. Velmi dobrý jazyk práce neruší ani občasné drobné chyby, jako např. Diakonie v pátém roce své existence (snad patnáctém? – str. 82), chybný slovosled (str. 44 nahoře) či tvar slova (str. 33 dole). Autorka práce používá obsáhlý poznámkový aparát včetně bohatých bibliografických citací. Za méně významnou, ale přece jen jistou nedůslednost vůči normám považuje autor posudku opakované psaní interpunkčních znamének až za číslem poznámky pod čarou (například 24/ 71, 24/74, 27/99, 31/121 a další).

Rozsah práce je přiměřený. Mezi přílohami zvláště zaujme Řád a návod pro diakonky a začátečnice v České Diakonii. Pěkně zpracován je i seznam použitých zkratk (zřejmě nedopatřením v něm však schází v práci hojně používaná zkratka ČD – Česká Diakonie). Organizační řád (příloha 7) je však uveden v zastaralé verzi (uvedený webový odkaz nemohl 17. 6. 2018 tuto dávno již neaktuální verzi zobrazit), stejně tak je značně neaktuální citovaná verze ŘDP z roku 2013 (příloha 6).

Přes uvedené nedostatky práci doporučuji k obhajobě.

V Pusté Rybné 8. 9. 2018

Mgr. Pavel Hanych,
vedoucí komunikace Diakonie ČCE